

PARLAMENT DE CATALUNYA

Núria de Gispert i Català

Presidenta

Trentè aniversari del Centre d'Estudis Demogràfics

Palau del Parlament, 10 de febrer de 2014

La presidenta

Bon dia a tothom. Vull saludar en primer lloc el molt honorable Jordi Pujol, que és aquí com a fundador del Centre d'Estudis Demogràfics; el doctor Antoni Serra Ramoneda, rector magnífic d'aquells moments; el doctor Jordi Nadal, fundador i president del consell de govern del Centre d'Estudis Demogràfics des del 1984 fins al 2008, i la doctora Anna Cabré, que d'alguna manera és l'ànima d'aquest acte.

Ara fa quasi quatre mesos que en aquest mateix auditori vam celebrar l'any internacional de l'estadística, en què es van reunir estadístics, sociòlegs, demògrafs... Crec que va ser una jornada molt positiva, que, sobretot, el que va fer va ser donar visibilitat a la importància d'aquestes ciències, que són recents. No són ciències com altres que coneixem, de fa molts i molts anys, sinó ciències que han tingut la seva importància però que no se les ha considerat com a ciències fins fa molt poc.

Un exemple és la demografia. Avui celebrem el trentè aniversari del Centre d'Estudis Demogràfics, un centre en el qual la doctora Cabré ha tingut molt a veure. I li vull agrair que volgués celebrar aquest acte aquí, al Parlament, per explicar, d'alguna manera, l'experiència d'aquests darrers trenta anys.

Passo la paraula a la doctora Anna Cabré.

.....

Moltes gràcies, senyora Cabré, per les seves paraules i la retrospectiva d'aquests trenta anys, amb anècdotes molt pròpies de la vostra personalitat, que a més fan amè l'inici d'una jornada com aquesta. Saludo totes les persones que també ha saludat Anna Cabré, persones amb qui he treballat, com Glòria Riera o Pilar Dellunde, amb les quals he tingut experiències laborals molt importants. Em fa

PARLAMENT DE CATALUNYA

Núria de Gispert i Català

Presidenta

il·lusió tornar-les a veure, com a tots vostès. Saludo també el rector magnífic de la Universitat Autònoma de Barcelona, perquè en la primera salutació no ho he fet, tot i que ja ens havíem vist a l'audiència prèvia.

Celebrar trenta anys és molt important. Abans ho comentàvem amb els qui m'han acompanyat a l'inici d'aquesta sessió. I comentàvem que fa dos, tres anys que fem celebracions. Això és remarcable, perquè a més són aquests tres, quatre anys en què hem viscut una crisi econòmica terrible. I de coses positives no n'hi ha hagut gaires. Però, en canvi, celebracions com la d'avui, o d'altres que hem fet, han permès visualitzar la feina feta. Són celebracions en positiu que en aquests moments ens ajuden a tots.

Aquests trenta anys del Centre d'Estudis Demogràfics són importants sobretot perquè signifiquen l'inici d'un centre de recerca. I diria que fa trenta anys parlar de recerca, parlar d'innovació, parlar del que en diem "R+D+I", no era gaire normal, perquè hi havia moltes altres coses que eren absolutament necessàries: s'havien de posar els serveis bàsics a tots els municipis de Catalunya, s'havien d'arreglar carreteres, s'havien de fer ponts, etcètera. Amb tot, Catalunya, i en aquest cas tant el govern com la Universitat Autònoma, van tenir la gran idea d'ajudar a crear aquest centre de recerca, un centre que trenta anys després podem dir que ha estat l'inici de molts altres que van néixer a Catalunya i que avui són coneguts i reconeguts internacionalment.

I això es deu sempre a persones i a institucions. I en aquest cas, tant la Universitat Autònoma com el doctor Jordi Nadal, en gran part ànima d'aquest consell rector, com el president Pujol, llavors president de la Generalitat, van ser les persones que van veure que allò podia ser positiu amb el temps. I així ha estat.

La doctora Cabré ha explicat moltes anècdotes. Jo també n'explicaré alguna que té a veure amb la recerca. Crec que ja ho vaig explicar el dia de l'any internacional de l'estadística. No sé si aquí hi ha algú que aquell dia hi era. Deuran dir: "Una altra vegada aquesta senyora explicant històries." Bé, jo vaig conèixer la doctora Cabré –la coneixia de nom, però no personalment– l'any 1995 o 1996. Algú, crec que el president Pujol, em va dir: "Per a això que vols fer, assessora't." Jo, en aquell moment, tenia un tema candent, aquí al Parlament. No era diputada, sinó membre del govern, consellera de justícia. Quan em van nomenar consellera de justícia, al Parlament hi havia quatre proposicions de llei de diferents grups parlamentaris que defensaven fer, impulsar, una llei de parelles de fet. Aquest tema me'l vaig trobar,

PARLAMENT DE CATALUNYA

Núria de Gispert i Català

Presidenta

perquè això competia directament al departament de justícia. Van passar ben bé cinc o sis mesos, que em van anar molt bé per posar-me al dia del departament. Però aquest tema continuava pendent al Parlament, i quan en parlava amb els grups parlamentaris em deien: "Aquest tema s'ha de fer, això és important." Llavors ho vaig comentar al president Pujol, que em va dir: "Assessora't." En aquell moment, al departament es treballava des de feia dos anys el futur codi de família, en què es regulava tot el que concerneix la família, des del naixement fins a la mort, però no s'havia plantejat la qüestió de les parelles de fet, sinó només de les matrimonials. Per aquest motiu, vaig crear una comissió, que en aquest cas va servir per treballar i donar solucions, no com d'altres. I vaig demanar a la senyora Cabré que durant un temps formés part d'aquella comissió perquè ens donés el seu parer, perquè ens assessorés.

M'ha recordat que ella no hi estava d'acord, en aquell moment, a regular les parelles de fet, cosa que, com deia el president, ja era rara, perquè llavors ella era molt més moderna que no jo. Jo, en canvi, no és que m'agradés la idea, però pensava: "Si és una necessitat, ho hem de fer." I recordo que en vam parlar i em va dir: "Potser fóra bo que demanessis una estadística, un estudi a l'Idescat, sobre les parelles a Catalunya, perquè això et pot servir per saber si parles d'una realitat o si és simplement una visió dels polítics, dels parlamentaris, i en canvi no és realment important." De manera que ho vam fer. En aquell moment el director de l'Idescat crec que era Jordi Oliveres, i la veritat és que van fer un treball de camp magnífic, però que ens va deixar preocupats. Van fer un estudi del cens que començava l'any 81 i acabava el 94 o el 95. A més, van fer un estudi molt de camp dels darrers dos anys. I reflectia que al costat d'1.500.000 famílies matrimonials – per tant això era claríssim i bàsic– hi havia un percentatge prou important de persones que no estaven casades amb la parella, sinó que formaven part de parelles de fet. I hi havia unes 10.000 persones –que són molt poques, però era important, la dada– que formaven part d'una parella homosexual. Per tant, d'alguna manera això ens va ajudar a veure que sí que hi podia haver una certa raó de fons per regular aquesta qüestió, sobretot pel que feia a parelles de fet d'home i dona que no havien volgut casar-se, sinó que estaven ajuntades, i tenien família.

Un altre mètode que vam utilitzar va ser el de parlar-ne per tot Catalunya, per totes les comarques, i escoltar la gent. Això també va anar bé, perquè ens trobàvem que a la sortida d'una xerrada ens venia una senyora o un senyor i ens deia: "Escoltin, facin-ho, això, busquin-hi una solució, perquè la meva filla està amb una parella de fet", per exemple.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Núria de Gispert i Català

Presidenta

Tot això ens va portar a creure que havíem de regular aquest tema, a contracor de la senyora Cabré, però amb el suport d'Encarna Roca, actualment membre del Tribunal Constitucional i que en aquell moment formava part de la comissió. Per tant, vam preparar una regulació. I molt abans de portar-la aquí el president em va dir: "Tu, preocupa't de l'església, i si no hi posa traves ho tirem endavant." Ho recordeu, president? De manera que això és el que vam fer: vaig anar a veure l'església i en vaig parlar amb el cardenal, que no és que n'estigués encantat de la vida, és clar que no. El papa Francesc ho faria d'una altra manera, ara, però en aquell moment no era així. Amb tot, vam aconseguir que no critiquessin la proposta, cosa que va ser molt important, i vam tenir la primera llei de l'estat espanyol i de tot l'entorn llatí que es va aprovar sobre aquesta matèria. Després hi ha hagut altres lleis, i ara això ja ha passat. Però va ser així com vaig conèixer la doctora Cabré, que em va fer adonar, per tant, que és important tenir visions que no siguin únicament les jurídiques, cosa que li agraeixo. Des de llavors tenim una bona relació, i per això, però sobretot perquè crec que és important fer jornades com aquesta, no em va costar gaire dir-li que tirés endavant l'acte d'avui.

Recordant això, cal tenir present també que l'any 1984 era la I legislatura del Parlament, la primera legislatura després d'unes eleccions democràtiques. Aquells quatre anys semblava que ens faltés temps per a tot. Vam muntar tot el que es podia muntar, vam rebre totes les competències que es podien rebre. Realment, es podria fer un cert paral·lelisme entre el període del 80 al 84 i els temps que ara vivim. En aquell moment, i diria que durant ben bé quinze anys, l'autogovern va créixer d'una manera exponencial. L'autogovern, el vivíem no solament des de l'àmbit polític, sinó també des dels àmbits econòmic i social, de la gent. Passats aquells quinze anys, va quedar com una mica frenat. I jo faria aquest paral·lelisme entre aquells primers anys i el moment actual. Ara, d'una altra manera, ens sentim amb ganes de canviar, de millorar, l'autogovern, de fer-ne alguna cosa més. De fet, fa dos anys que vivim uns moments en què no sabem ben bé què passarà, però el que sí que sabem és que tots volem lluitar per aconseguir una millora substancial o un canvi substancial en la nostra manera de governar i la nostra manera de fer.

I voldria acabar recordant que en la celebració de l'any de l'estadística el conseller Mas-Colell va dir que la recerca és també aplicable a ciències més aviat recents, com la sociologia o l'estadística, i que cada vegada més, i des de ja fa un cert temps, està molt lligada també a l'economia i la política, i que són els àmbits econòmic i polític els que ha utilitzat les dades demogràfiques per saber on érem, on som i cap on volem anar.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Núria de Gispert i Català

Presidenta

I vull fer esment també d'una entrevista de l'any 89 a la doctora Cabré. No sé si ella se'n deu recordar. La tinc aquí. El titular deia: "En el año 2000 quizás ya no seremos 6 millones." En aquell moment estàvem tots molt preocupats per la baixa natalitat, i dèiem que allò no podia ser, perquè era la primera vegada des del 1910 que no teníem immigració i que, per tant, baixava la població, i pensàvem que havíem de fer campanyes de natalitat, campanyes del que fos, per recuperar població. I en aquesta entrevista Anna Cabré posava com a exemple que Suècia, el país de la Unió Europea amb la natalitat més baixa, en aquell moment havia arribat quasi als 2 punts, 1,98..., i a Catalunya estàvem en una situació molt preocupant. I el president Pujol, per tant, estava molt preocupat per això. I recordo perfectament un acte organitzat al Palau de la Generalitat, un acte del món de la justícia, en què entre els organitzadors hi havia una alta funcionària del departament de justícia que en aquella època era una mica gran per ser mare. En aquella època, ara no. El president va anar corrents a saludar-la, perquè va veure que estava embarassada, i li va dir: "Quin fill és?" I diu: "El primer." "El primer?", es va exclamar, com dient: "Escolti, ja en podria tenir tres o quatre." I va respondre: "Oh!, president, he conegut el meu marit no fa gaire." Això ho feia, el president. Preguntava: "I quants fills té, vostè?" "No creu que en podria tenir més?" "No veu que tenir-ne dos és simplement mantenir l'espècie, que almenys se n'han de tenir tres?" Això ho recordo no una ni dues vegades, sinó moltes. President, és veritat o no? És veritat.

Doncs bé: en aquesta entrevista, Anna Cabré, una mica seguint la mateixa argumentació, deia que calia establir mesures perquè Catalunya creixés i no es quedés estancada. En aquell moment no es preveia la nova immigració que hem tingut. Realment, l'any 89, quan érem 6 milions, era impensable que avui en seríem 7 i mig. Era impensable que en menys de deu anys, del 98 al 2008, vinguessin tantíssimes persones, de races, continents i religions diverses. I també era impensable que Catalunya fos capaç d'assimilar, malgrat totes les dificultats, aquesta nova immigració, i això que avui es volen buscar raons, o contraraons, per dir que la convivència a Catalunya no és bona. Aquestes dades aixafen radicalment aquest argument. Perquè, realment, del model de cohesió i convivència social que hem aconseguit entre tots, l'exemple més important és que cap país del món pot superar fàcilment, com ho ha fet Catalunya, passar del 2 per cent de població nouvinguda d'altres continents l'any 98 al 14 per cent actual.

Els deixo, perquè, si no, l'acte inaugural durarà més que tota la jornada. La culpa, la té Anna Cabré, que sempre explica anècdotes, i jo, per no ser menys, avui n'he volgut explicar algunes de similars. Felicitats al Centre d'Estudis Demogràfics, a

PARLAMENT DE CATALUNYA

Núria de Gispert i Català

Presidenta

totes les persones que l'han fet possible. Tireu endavant els estudis que s'hi fan, tireu endavant aquest centre de recerca. Podeu estar orgullosos que és dels primers que es van crear a Catalunya els anys vuitanta. Ara Catalunya és el pol de coneixement més important del sud d'Europa. Ara és més fàcil, perquè altres van ser els capdavaners. Per tant, moltes felicitats, Anna, i moltes felicitats a tots.